راهنمای تک‌موضوعی · از کتاب «دوچرخه‌سواری و زانو»

دوچرخه‌ی بیرون

دوچرخه‌ی بیرون، ایمنی، سربالایی، دوچرخه‌ی برقی، گروه و داستان آقای بهرامی

دکتر مکس زینلی · فیزیوتراپیست

MAXACADEMY

با دکتر مکس همراه باش

ویدیوی تمرین‌ها، تحقیقات تازه و پاسخ سؤال‌هات رو در کانال‌های دکتر مکس دنبال کن. برای باز شدن هر کانال، روی آدرسش بزن:

کانال	آدرس
اینستاگرام	instagram.com/dr.max.zeinali
کانال پخش اینستاگرام	عضویت در کانال
یوتیوب	youtube.com/@dr.max.zeinali
تلگرام	t.me/drmaxzeinalibook
کانال واتساپ	عضویت در کانال
وبسایت و تست‌های آنلاین	drmaxacademy.com

پیش از شروع بخوان

این کتاب آموزشیه و جایگزین **پزشک** یا **فیزیوتراپیست** تو نیست. اگه **بیماری قلبی**، **سرگیجه**، **پوکی استخوان شدید** یا **مشکل تعادل** داری، قبل از دوچرخه‌ی بیرون با پزشک صحبت کن. **به پزشک**: زانوی ورم‌کرده، گرم یا قفل‌شونده؛ درد زانو که با تغییر تنظیم و استراحت بهتر نمی‌شه؛ بی‌حسی دائمی ناحیه‌ی زین یا دست‌ها. **فوراً اورژانس (۱۱۵؛ ترکیه ۱۱۲)**: **درد یا فشار سینه**؛ **تنگی نفس** غیرعادی؛ **غش**؛ بعد از زمین خوردن: ضربه به سر، درد شدید لگن یا ناتوانی در ایستادن. اگه **غم شدید**، **بی‌امیدی** یا **فکر آسیب به خودت** داری، همین امروز با **صدای مشاور بهزیستی ۱۴۸۰** یا پزشک تماس بگیر؛ در خطر فوری، **۱۱۵**.

© دکتر مکس زینلی · MAXACADEMY · همه‌ی حقوق محفوظ است. هرگونه کپی، انتشار یا فروش این کتاب بدون اجازه‌ی کتبی ممنوعه.

تصاویر افراد این کتاب با کمک هوش مصنوعی ساخته شده و از نظر درستی حرکت، توسط فیزیوتراپیست بازبینی شده‌اند.

فهرست

بخش ۱: دوچرخه و بدن ۸

۱. دوچرخه و بدن ۹

۲. علائم خطر ۹

۳. باورهای غلط ۱۰

بخش ۲: تمرین ۱۲

۴. تعادل ۱۳

بخش ۳: دوچرخه در زندگی ۱۴

۵. دوچرخه‌ی بیرون ۱۵

۶. ایمنی در شهر ۱۵

۷. کوه و سربالایی ۱۶

۸. دوچرخه‌ی برقی ۱۷

۹. دوچرخه‌سواری گروهی ۱۸

بخش ۴: برنامه‌ی ۱۲ هفته‌ای ۲۰

۱۰. چطور تمرین کنم: مقدار، شدت و پیشرفت ۲۱

بخش ۵: کتابخونه‌ی تمرین‌ها ۲۴

بخش ۶: خانواده، زندگی و داستان‌ها ۳۱

۱۱. داستان آقای بهرامی: برگشت به دوچرخه‌ی بیرون ۳۲

کتاب کامل و ارتقا ۳۲

منابع علمی ۳۴

پیش‌گفتار

این راهنما برای **دوچرخه‌ی بیرونه**.

در این راهنما

- دوچرخه و بدن
- علائم خطر
- باورهای غلط
- تعادل
- دوچرخه‌ی بیرون
- ایمنی در شهر
- کوه و سربالایی
- دوچرخه‌ی برقی
- دوچرخه‌سواری گروهی
- چطور تمرین کنم: مقدار، شدت و پیشرفت
- داستان آقای بهرامی: برگشت به دوچرخه‌ی بیرون
- ۶ تمرین مصور، هر کدوم در یک صفحه

نکته‌ی دکتر مکس

این راهنما بخشی از کتاب کامل **«دوچرخه‌سواری و زانو»** است. کتاب کامل ۴۰ فصل داره و همه‌ی مشکلات، جراحی‌ها، برنامه‌ها و زندگی روزمره رو پوشش می‌ده. هر جا در این راهنما نوشته شده «در کتاب کامل»، اون فصل در کتاب کامل هست.

دکتر مکس زینلی

فیزیوتراپیست

بخش ۱

دوچرخه و بدن

دوچرخه و بدن، زانو، کمر و گردن، تنظیم دوچرخه، علائم خطر، و باورهای غلط.

دوچرخه و بدن

فایده	
کم‌ضربه	فشار کمتر روی زانو و لگن نسبت به دویدن
قلب و ریه	هوازی خوب
عضله‌ی ران	چهارسر ران قوی‌تر
شدت قابل‌تنظیم	با مقاومت و سرعت

محدودیت	
استخوان	بار کمتری روی استخوان میاره؛ قدرت و راه رفتن هم لازمه
تعادل	دوچرخه‌ی ثابت تعادل رو تمرین نمی‌ده

دوچرخه عالیه؛ ولی تنها نه.

علائم خطر

فوراً اورژانس (۱۱۵؛ ترکیه ۱۱۲)

☐	
	درد یا فشار سینه، **تنگی نفس** غیرعادی
	سرگیجه شدید یا **غش**
	بعد از **زمین خوردن**: ضربه به سر، درد شدید لگن، ناتوانی در ایستادن

زود به پزشک

☐	
	زانوی **ورم‌کرده**، **گرم** یا **قفل‌شونده**
	بی‌حسی دائمی ناحیه‌ی زین یا دست‌ها

درد سینه روی دوچرخه؟ پیاده شو.

فصل ۳

باورهای غلط

باور	واقعیت
«با **آرتروز** دوچرخه ممنوعه»	برای خیلی‌ها **مناسب** و کم‌ضربه است
«هرچی **سنگین‌تر** رکاب بزنم، بهتر»	مقاومت زیاد زانو رو **اذیت** می‌کنه؛ تدریجی
«دوچرخه برای **استخوان** کافیه»	قدرت و راه رفتن هم لازمه
«بعد از ۶۰ دوچرخه **خطرناکه**»	با ایمنی و مسیر درست، **امن‌تر** از بی‌تحرکیه
«دوچرخه‌ی **برقی** ورزش نیست»	با کمک کمتر، **فعالیت** واقعیه

دوچرخه‌ی ثابت ← ص ۲۶ · برنامه‌ی پیاده‌روی ← ص ۲۵

دوچرخه با زانوی آرتروزی؟ معمولاً آره.

بخش ۲

تمرین

دوچرخه‌ی ثابت، شدت، قدرت پا، باسن و تنه، تعادل، کشش، و قانون.

فصل ۴

تعادل

تمرین	مقدار
روی یک پا	۳ × ۱۵ ثانیه
پاشنه‌به‌پنجه	۳ × ۲۰ ثانیه
راه رفتن پهلو	۲ × ۱۰ قدم
دست دراز کردن ستاره‌ای	۲ × ۵

ایستادن روی یک پا ← ص ۲۷ · ایستادن پشت‌سرهم ← ص ۳۰ · راه رفتن پهلو ← ص ۲۹ · رسیدن ستاره‌ای ← ص ۲۸

نکته‌ی دکتر مکس

برای دوچرخه‌ی **بیرون**، تعادل برای **سوار و پیاده** شدن مهمه.

تعادل، برای سوار و پیاده شدن.

بخش ۳

دوچرخه در زندگی

دوچرخه‌ی بیرون، ایمنی در شهر، کوه و سربالایی، دوچرخه‌ی برقی، لباس و زین، و دوچرخه‌سواری گروهی.

فصل ۵

دوچرخه‌ی بیرون

☐	
	بعد از **۴ تا ۸ هفته** دوچرخه‌ی ثابت
	دوچرخه‌ی **شهری** با تنه‌ی **صاف**
	دنده سبک برای سربالایی
	پارک و مسیر **دوچرخه** اول

دوچرخه‌ی ثابت ← ص ۲۶

اول پارک، بعد خیابون.

فصل ۶

ایمنی در شهر

☐	
	کلاه ایمنی همیشه
	چراغ جلو و عقب، لباس **روشن**
	ترمز و **باد** لاستیک قبل از هر سواری
	از **ساعت شلوغ** دوری کن
	موبایل نه

کلاه، چراغ، ترمز.

فصل ۷

کوه و سربالایی

☐	
	دنده‌ی سبک؛ دور پدال بالا
	ایستاده رکاب زدن طولانی: نه
	سرازیری: آروم، ترمز ملایم
	با زانوی **آرتروزی**: سربالایی کوتاه

سربالایی با دنده‌ی سبک.

فصل ۸

دوچرخه‌ی برقی

☐	
	کمک برای **سربالایی** و **مسیر طولانی**
	هنوز **ورزشه**؛ کمک رو کم کن
	سرعت بیشتر؛ ترمز و کلاه مهم‌ترن

برقی هم ورزشه.

فصل ۹

دوچرخه‌سواری گروهی

☐	
	گروه با **سرعت** مناسب تو
	فاصله از دوچرخه‌ی جلویی
	آب و **خوراکی**

دوچرخه‌ی ثابت ← ص ۲۶ · برنامه‌ی پیاده‌روی ← ص ۲۵

گروه، انگیزه‌ی هفتگی.

بخش ۴

برنامه‌ی ۱۲ هفته‌ای

دوز تمرین، فاز ۱ (شروع)، فاز ۲ (قدرت)، فاز ۳ (استقامت)، فاز ۴ (بیرون و همیشه)، برنامه‌ی ۱۰ دقیقه‌ای، نگه‌داری، و روزهای بد.

فصل ۱۰

چطور تمرین کنم: مقدار، شدت و پیشرفت

تمرین مثل دارو، **دوز** داره. دوز کم اثری نداره و دوز بیش از حد درد رو شعله‌ور می‌کنه.

اصطلاحات

اصطلاح	یعنی
تکرار	هر بار انجام کامل حرکت
ست	یک دسته تکرار پشت‌سرهم
۳ × ۱۰	۳ ست، هر ست ۱۰ تکرار
استراحت بین ست‌ها	معمولاً ۱ تا ۲ دقیقه
ایزومتریک	نگه داشتن انقباض بدون حرکت

چقدر سنگین؟ قانون «۲ تا ۳ تکرار در ذخیره»

در پایان هر ست، باید حس کنی که فقط ۲ تا ۳ تکرار دیگه با فرم درست می‌تونستی انجام بدی. با مقیاس سختی ۰ تا ۱۰، هدف تمرین‌های قدرتی **۶ تا ۸ از ۱۰** است.

اگه در پایان ست...	یعنی
می‌تونستی ۵ تکرار یا بیشتر دیگه بزنی	خیلی سبکه؛ سخت‌ترش کن
۲ تا ۳ تکرار دیگه می‌تونستی	**درسته**
فرمت به هم ریخت یا نتونستی تموم کنی	خیلی سنگینه؛ سبک‌ترش کن

چند بار در هفته؟

نوع تمرین	دفعات
تمرین قدرتی	**۲ تا ۳ روز در هفته**، با یک روز استراحت بین جلسه‌ها
تحرک و کشش	روزانه
تعادل	۳ روز در هفته یا بیشتر
هوازی (پیاده‌روی، دوچرخه، شنا)	بیشتر روزهای هفته؛ هدف ۱۵۰ دقیقه در هفته

چطور پیشرفت کنم؟

وقتی تمرینی رو **دو جلسه‌ی پشت‌سرهم** با درد سبز و با «۴ تکرار در ذخیره» یا بیشتر انجام دادی، وقت پیشرفته. **فقط یک چیز** رو در هر بار تغییر بده:

1. تکرار بیشتر
2. ست بیشتر

3. مقاومت بیشتر (وزنه، کش محکم‌تر)

4. دامنه‌ی بیشتر

5. سرعت آهسته‌تر در مرحله‌ی برگشت

6. تک‌پا یا تک‌دست

7. پایداری کمتر

ساختار هر جلسه

بخش	زمان	کار
گرم کردن	۵ تا ۱۰ دقیقه	راه رفتن در خونه، دوچرخه‌ی ثابت، حرکت‌های تحرکی
تمرین‌های اصلی	۲۰ تا ۳۰ دقیقه	طبق برنامه
تعادل	۵ دقیقه	طبق برنامه
سرد کردن	۵ دقیقه	کشش و تنفس

نکته‌ی دکتر مکس

بهترین زمان تمرین، زمانیه که **واقعاً انجامش می‌دی**. یک زمان ثابت انتخاب کن و مثل قرار دکتر بهش پایبند باش.

بخش ۵

کتابخونه‌ی تمرین‌ها

هر تمرین این کتاب در این بخش یک صفحه‌ی کامل داره: عکس، وضعیت شروع، مراحل اجرا، عضله‌ی هدف، مقدار، راه ساده‌تر و سخت‌تر، اشتباه‌های رایج و نکته‌های ایمنی.

قانون تمرین: درد زانو تا ۳ از ۱۰ که تا فردا بهتره، درسته. دور پدال بالا، مقاومت کم. درد سینه یا سرگیجه: پیاده شو و قطع کن. بیرون: کلاه، چراغ، ترمز.

تمرین ۱ | سطح ۱ · آسان | هوازی

برنامه‌ی پیاده‌روی

شروع

کفش راحت با کف نرم و پاشنه‌ی کوتاه. مسیر صاف و ایمن.

اجرا

1. با مدتی شروع کن که درد کم و قابل‌تحمل بمونه (حتی ۵ دقیقه).
2. سرعت طوری باشه که بتونی حرف بزنی ولی آواز خوندن سخت باشه.
3. هر هفته ۱۰ درصد به کل زمان اضافه کن.
4. هدف: ۱۵۰ دقیقه در هفته (مثلاً ۳۰ دقیقه، ۵ روز).

عضله‌ی هدف	قلب و ریه، کل پا
چرا این تمرین؟	روزهای بدون دوچرخه؛ کنار دوچرخه برای استخوان و تعادل هم لازمه.
مقدار	از تعداد قدم فعلی، هر هفته حدود ۵۰۰ قدم در روز بیشتر.
ساده‌ترش کن	تقسیم به نوبت‌های ۵ تا ۱۰ دقیقه‌ای.
سخت‌ترش کن	سرعت بیشتر، سربالایی ملایم.

اشتباه‌های رایج: افزایش ناگهانی مسافت؛ کفش نامناسب.

احتیاط: با درد سینه، تنگی نفس غیرعادی یا سرگیجه توقف کن.

تمرین ۲ | سطح ۱۰ آسان | هوازی

دوچرخه‌ی ثابت

شروع

ارتفاع زین رو طوری تنظیم کن که وقتی پدال پایینه، زانو کمی خم بمونه (حدود ۲۵ تا ۳۰ درجه).

اجرا

1. با مقاومت کم شروع کن.
2. اگه دور کامل سخته، اول پدال رو جلو و عقب تاب بده تا بتونی دور کامل بزنی.
3. سرعت راحت؛ باید بتونی حرف بزنی.

عضله‌ی هدف	کل پا؛ قلب و ریه
چرا این تمرین؟	هوازی کم‌ضربه برای قلب و زانو؛ زین در ارتفاع درست.
کجا باید حس کنی	ران‌ها؛ کمی گرما در زانو طبیعیه.
مقدار	از ۱۰ دقیقه، کم‌کم تا ۳۰ تا ۴۵ دقیقه.
ساده‌ترش کن	زین بالاتر.
سخت‌ترش کن	مقاومت بیشتر یا فاصله‌ای (۱ دقیقه تند، ۲ دقیقه آروم).

اشتباه‌های رایج: زین خیلی پایین (فشار پشت کشکک زیاد می‌شه)؛ مقاومت خیلی زیاد در شروع.

احتیاط: درد زانو: زین و مقاومت رو چک کن.

تمرین ۳ | سطح ۱ · آسان | تعادل

ایستادن روی یک پا

شروع

پشت صندلی یا کنار دیوار.

اجرا

1. یک پا رو کمی بلند کن.
2. زانوی ایستاده کمی خم.
3. تعادلت رو نگه دار.

عضله‌ی هدف	تعادل
چرا این تمرین؟	کاهش خطر زمین خوردن.
کجا باید حس کنی	پای ایستاده.
مقدار	۳ × تا ۳۰ ثانیه هر پا.
ساده‌ترش کن	گرفتن با دو دست.
سخت‌ترش کن	بدون گرفتن یا روی بالش.

اشتباه‌های رایج: قفل کردن زانو.

احتیاط: همیشه کنار تکیه‌گاه.

تمرین ۴ سطح ۳ · پیشرفته تعادل

رسیدن ستاره‌ای

شروع

روی یک پا کنار صندلی بایست.

اجرا

1. پای آزاد رو به جلو ببر و با پنجه زمین رو لمس کن، برگرد.
2. همین کار رو به پهلو و پشت هم انجام بده.
3. زانوی ایستاده کمی خم و هم‌راستای پنجه.

عضله‌ی هدف	کنترل زانو و لگن، تعادل
چرا این تمرین؟	کنترل زانو در جهت‌های مختلف؛ پیشرفته برای برگشت به فعالیت.
کجا باید حس کنی	پای ایستاده.
مقدار	۵ دور (هر دور ۳ جهت) برای هر پا.
ساده‌ترش کن	فاصله‌ی کمتر.
سخت‌ترش کن	فاصله‌ی بیشتر.

اشتباه‌های رایج: جمع شدن زانو به داخل؛ تکیه دادن وزن به پای آزاد.

تمرین ۵ | سطح ۲ · متوسط | تعادل

راه رفتن پهلو

شروع

رو به کابینت آشپزخونه بایست و با دست‌ها لبه‌اش رو بگیر.

اجرا

1. با پای راست یک قدم به پهلو بردار، پای چپ رو کنارش بیار.
2. ۱۰ قدم به راست، بعد ۱۰ قدم به چپ.
3. پنجه‌ها رو به جلو و تنه صاف.

عضله‌ی هدف	عضلات کناری لگن، تعادل جانبی
چرا این تمرین؟	بیشتر زمین خوردن‌های خطرناک (و شکستگی لگن) با افتادن به **پهلو** اتفاق می‌افتن؛ این تمرین تعادل جانبی رو تقویت می‌کنه.
کجا باید حس کنی	کنار لگن و ران.
مقدار	۲ تا ۳ رفت‌وبرگشت.
ساده‌ترش کن	قدم کوتاه‌تر، با دو دست.
سخت‌ترش کن	قدم بلندتر، با کش حلقه‌ای دور مچ‌ها، یا بدون تکیه با تکیه‌گاه در دسترس.

اشتباه‌های رایج: چرخیدن پنجه‌ها به بیرون؛ خم شدن تنه به کنار؛ عجله.

احتیاط: کنار کابینت یا میز محکم؛ تکیه‌گاه همیشه در دسترس.

تمرین ۶ | سطح ۱ · آسان | تعادل

ایستادن پشت‌سرهم

شروع

کنار دیوار یا پشت میز بایست.

اجرا

1. پاشنه‌ی یک پا رو دقیقاً جلوی پنجه‌ی پای دیگه بذار.
2. تعادلت رو نگه دار، نگاه رو به روبه‌رو.
3. پاها رو جابه‌جا کن.

عضله‌ی هدف	تعادل
چرا این تمرین؟	تمرین تعادل در قاعده‌ی باریک؛ همون چیزی که در تست تعادل سنجیدی.
کجا باید حس کنی	کل بدن.
مقدار	۳ بار × ۳۰ ثانیه برای هر حالت.
ساده‌ترش کن	پای جلو کمی کنارتر (نیمه‌پشت‌سرهم).
سخت‌ترش کن	بدون گرفتن، یا چرخاندن سر به چپ و راست.

اشتباه‌های رایج: گرفتن محکم و دائمی تکیه‌گاه.

احتیاط: کنار کابینت؛ یک دست نزدیک تکیه‌گاه.

بخش ۶

خانواده، زندگی و داستان‌ها

خانواده، کار، خونه، و داستان آقای احمدی، ژیلا خانم و آقای بهرامی.

فصل ۱۱

داستان آقای بهرامی: برگشت به دوچرخه‌ی بیرون

آقای بهرامی **۶۹ ساله**؛ **۲۰ سال** دوچرخه نزده بود و از زمین خوردن می‌ترسید.

زمان	چی شد
۸ هفته	دوچرخه‌ی ثابت و تعادل
بعد	دوچرخه‌ی **شهری** با دنده‌ی سبک در پارک
حالا	هفته‌ای ۳ بار با **کلاه** و **چراغ**

«بعد از ۲۰ سال، دوباره رکاب زدم.»

کتاب کامل و ارتقا

این راهنما فقط **یک مسیر** از کتاب کامل «**دوچرخه‌سواری و زانو**» رو پوشش می‌ده. اما بیشتر افراد بعد از ۵۰ سالگی **بیش از یک مشکل** دارن، و خیلی وقت‌ها مسیر درمان به جراحی، زندگی روزمره یا نگهداری طولانی‌مدت هم می‌رسه.

کتاب کامل چی داره؟

بخش	عنوان	فصل
۱	دوچرخه و بدن	۶
۲	شواهد	۴
۳	تمرین	۷
۴	دوچرخه در زندگی	۶
۵	برنامه‌ی ۱۲ هفته‌ای	۸
۶	کتابخونه‌ی تمرین‌ها	همه‌ی ۷۹ تمرین
۷	خانواده، زندگی و داستان‌ها	۶
۸	پرسش‌ها، جدول‌ها و واژه‌نامه	۳

ارتقا با پرداخت مابه‌التفاوت

اگه این راهنما رو خریدی، تا **۳۰ روز** می‌تونی فقط با پرداخت **تفاوت قیمت**، کتاب کامل رو بگیری. کافیه رسید خرید این راهنما رو در دایرکت اینستاگرام dr.max.zeinali@ بفرستی.

منابع علمی

1. Bannuru RR, Osani MC, Vaysbrot EE, et al. OARSI guidelines for the non-surgical management of knee, hip, and polyarticular osteoarthritis. Osteoarthritis Cartilage. 2019;27(11):1578-1589. doi:10.1016/j.joca.2019.06.011
2. Celis-Morales CA, Lyall DM, Welsh P, et al. Association between active commuting and incident cardiovascular disease, cancer, and mortality: prospective cohort study. BMJ. 2017;357:j1456. doi:10.1136/bmj.j1456
3. Oja P, Titze S, Bauman A, et al. Health benefits of cycling: a systematic review. Scand J Med Sci Sports. 2011;21(4):496-509. doi:10.1111/j.1600-0838.2011.01299.x
4. Bull FC, Al-Ansari SS, Biddle S, et al. World Health Organization 2020 guidelines on physical activity and sedentary behaviour. Br J Sports Med. 2020;54(24):1451-1462. doi:10.1136/bjsports-2020-102955

دوچرخه‌ی بیرون

راهنمای تک‌موضوعی دکتر مکس:

- کلاه
- چراغ
- دنده
- برقی
- داستان

بر پایه‌ی پژوهش‌ها و رهنمودهای بالینی معتبر. بخشی از کتابخانه‌ی دکتر مکس.